

[Per Federspiel.]

EFTA jo i den nuværende situation ubestrideligt ikke kan siges at være?

Den højtærede minister har ved forskellige lejligheder været inde på — det var han også i de betragtninger, han fremsatte i Åkirkeby — at det var farligt at ændre vor forhandlingsposition på indværende tidspunkt, fordi de muligheder, der ville vise sig for en fremtidig løsning, antagelig ville være anderledes end ved de forhandlinger, der blev afbrudt i 1963, eller i den EFTA-situation, der nu har foreligget indtil det engelske brud.

Jeg er enig med den højtærede minister i, at den situation, der i dag foreligger, i og for sig må forudsætte, at de forhandlinger, der fremtidig føres, føres ud fra en ændret vurdering af de europæiske markedsmuligheder og de europæiske muligheder for en politisk sammenslutning. Det er ikke, som jeg sagde før, den samme situation som den, der forelå i slutningen af 1940'erne. Det er et Europa, der vel stadig bekender sig til nødvendigheden af at stå sammen under presset fra den øvrige verden, men som hæmmes i disse bestræbelser af en stadig voksende nationalisme både på det politiske og på det økonomiske område.

Jeg tror ikke, dette er strømninger, man uden videre kan se bort fra. Man vil ikke kunne ændre den franske regerings og det franske nyrepublikanske partis indstilling til de europæiske problemer. Man vil næppe heller kunne genopvække fra den ene dag til den anden det britiske underhus' interesse i en indtræden i det europæiske økonomiske samarbejde i den form, det har. Men interessen for at stå sammen er vedblivende til stede. Der er stadig grundlag at bygge på, og det er dette grundlag, som må give forhåbninger for fremtiden; men disse forhåbninger kan ikke næres, ved at også de små lande ensidigt argumenterer ud fra deres egne lokale interesser. Jeg tror, tiden er inde til, at der nu tages et initiativ, som venstre mange gange har anbefalet, initiativet til, at de mindre europæiske lande, der ikke i samme grad hærages af denne ny-nationalisme, søger at finde sammen til en løsning på tværs af den kløft, der i stigende grad danner sig mellem de seks og de syv, og som den højtærede minister ikke vil kunne få noget held med at overbygge alene

ved at stille forslag på EFTA-mødet i Genève den 19. og 20. i denne måned.

Den høje regering skal få mit partis fulde støtte til at revidere sin egen opfattelse, og det skal ske, uden at vi på nogen måde hoverer over, at de standpunkter, vi har indtaget, nu har vist sig at være holdbare. Den høje regering skal få vor fulde støtte til at revidere sin opfattelse af hele det europæiske spørgsmål både på det økonomiske og på det politiske område; men dette forudsætter, at man er villig til at se på spørgsmålet med friske øjne og ikke, som tilfældet hidtil har været, vil føle sig bundet af den klods om benet, som folketingsbeslutningen af 4. august 1961 har været, en klods, som vel har været særlig generende under de højtærede ministres besøg i London. Vi nærer tillid til, at fornuften inden for de europæiske landes kreds vil finde en vej ud af det dødvande, vi er i nu, men dette dødvande finder vi ikke vej ud af, uden at der stilles konstruktive forslag.

Jeg har set, at den højtærede statsminister har foreholdt venstre, at vi ikke har stillet alternative forslag. Jeg vil dog gerne spørge, hvad den højtærede statsminister egentlig har tænkt sig. Regeringen har en politik, og venstre har ganske klart, som jeg sagde før, helt tilbage til 50'erne gjort vor egen stilling klar; vi har været villige til forhandling, vi har været villige til at bøje vort standpunkt for at finde en løsning, der kunne føre til den store europæiske løsning, som ikke mindst den højtærede statsminister har arbejdet så ihærdigt for. Det er vort standpunkt, det er vedblivende vort standpunkt, og der er ikke i den foreliggende situation nogen som helst anledning for venstre til at ændre det standpunkt, vi hidtil har indtaget over for det europæiske spørgsmål. Vi er som sagt villige til at samarbejde med den høje regering om en fremtidig politik, der i langt højere grad tilgodeser både danske interesser og en samlet europæisk løsning, og jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at tiden kan være inde til, at der også vil blive lyttet, som tilfældet har været tidligere, til et initiativ fra de mindre landes side.

Peter Nielsen: Også jeg vil gerne takke den højtærede udenrigsminister for redegørelsen, der skaber så megen klarhed i alt